

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ БАКАЛАВРА**

**для студентів за напрямом підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"**

Рецензенти:

д-р екон. наук, проф. А. В. Федорченко,
д-р екон. наук, проф. О. І. Черняк

*Рекомендовано вченою радою економічного факультету
(протокол № 2 від 17 вересня 2012 року)*

*Ухвалено науково-методичною радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Базилевич В. Д.

Методичні рекомендації до виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів за напрямом підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" / [В. Д. Базилевич, А. О. Старостіна, Н. Ю. Кочкіна та ін.] . – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. – 58 с.

Подано основні вимоги щодо змісту та оформлення випускної кваліфікаційної роботи бакалавра, а також рекомендації для ефективної організації роботи над нею, розроблені з урахуванням вимог Болонської системи. У видання включено щоденник підготовки дипломної роботи, який дозволяє випускнику оптимізувати свою роботу.

Методичні рекомендації призначені для студентів, керівників дипломних робіт, консультантів, рецензентів, що залучені до написання кваліфікаційної роботи бакалавра, та членів Державних екзаменаційних комісій.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1	
Щоденник підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра	6
РОЗДІЛ 2	
Загальні вимоги до написання випускної кваліфікованої роботи бакалавра.....	16
РОЗДІЛ 3	
Можливі напрями дослідження для кваліфікованих робіт бакалавра.....	27
РОЗДІЛ 4	
Вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи бакалавра	29
РОЗДІЛ 5	
Етапи виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра...	35
РОЗДІЛ 6	
Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра..	39
ДОДАТКИ	
Додаток А. Зразок оформлення титульного аркуша дипломної роботи	42
Додаток Б. Зразок оформлення реферату	43
Додаток В. Зразки оформлення бібліографічних описів у списку використаних джерел	44
Додаток Г. Зразок оформлення завдання на дипломну роботу	47
Додаток Д. Зразок оформлення зовнішньої рецензії	49
Додаток Ж. Зразок оформлення відгуку наукового керівника	50
Додаток К. Зразок плану кваліфікаційної роботи бакалавра	51
Додаток Л. Перелік наукових консультантів за спеціалізацією	53
Додаток М. Типова форма роздаткових матеріалів до захисту дипломної роботи	55
Додаток Н. Формат публічного захисту дипломної роботи	56
Додаток П. Типова форма заяви на затвердження теми дипломної роботи та призначення наукового керівника	57

ВСТУП

Інтенсифікація сучасних процесів глобалізації, що є складним, але незворотнім процесом, впливає на всі сфери соціально-економічного життя людства та проявляється в значному зростанні обсягів міжнародної торгівлі; посиленні міжнародної конкуренції та транснаціоналізації світової економіки; бурхливому розвитку телекомунікаційних технологій тощо. Процеси економічної глобалізації супроводжуються невизначеністю факторів міжнародного бізнес-середовища, що значно ускладнює процес прийняття управлінських рішень у сфері національного та міжнародного підприємництва. Ці та багато інших чинників впливають на підготовку бакалаврів у галузі міжнародної економіки.

Результатом підготовки бакалаврів мають бути:

- професійні теоретичні знання в галузі економічної теорії, макро- і мікроекономіки, міжнародної економіки, міжнародної торгівлі, маркетингу, менеджменту, фінансів, а також циклу гуманітарних та математичних дисциплін;
- знання сучасної комп'ютерної техніки, програмних продуктів та бездоганне їхнє використання;
- вільне володіння іноземними мовами для вивчення сучасної економічної літератури, написання кваліфікаційних наукових робіт, вільного спілкування на фахові та загальнопобутові теми;
- уміння здійснювати дослідження національних та міжнародних ринків, проводити їх порівняльний аналіз та відбір для вибору моделей виходу та стратегії діяльності;
- уміння розробляти стратегії міжнародної бізнес-діяльності (цінової, продуктової, фінансової, рекламної, збутової, диверсифікаційної, конкурентної, ринкової тощо);
- дотримання високих морально-етичних принципів і норм поведінки випускника університету (чесність,

порядність, гуманізм, терпимість, принциповість, любов до Батьківщини, повага до інших націй тощо).

Завершальним етапом підготовки бакалаврів є написання кваліфікаційної дипломної роботи, під час якого підсумовуються та закріплюються теоретичні знання і практичні навички студентів, набувається досвід самостійного виконання фінансово-економічних завдань, уміння використовувати в роботі сучасні досягнення науки і техніки.

Фахівці в галузі міжнародної економіки опановують сучасну термінологію міжнародної економіки та досліджують основні закони та принципи її функціонування при вивченні таких спеціалізованих курсів, як "Міжнародна економіка", "Міжнародна економічна інтеграція", "Міжнародний маркетинг", "Міжнародні фінанси", "Міжнародні ринкові дослідження" тощо. Завершальним етапом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за напрямом підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" є випускна кваліфікаційна робота.

Кваліфікаційна робота бакалавра (КРБ) – це самостійна науково-дослідна робота, що синтезує підсумок теоретичної і практичної підготовки фахівця в межах нормативної та варіативної складових освітньо-професійної підготовки. Це документ, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння студенту певної кваліфікації на основі визначення рівня його теоретичної підготовки та готовності до самостійної практичної роботи за фахом. КРБ має містити глибоке теоретичне осмислення актуальної проблеми розвитку міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, а також обґрунтований проект її практичного розв'язання, виконаний на основі ретельно проведеного аналізу.

Мета цього видання – ознайомлення студентів з основними вимогами щодо змісту й оформлення КРБ, а також допомога в ефективній організації роботи над нею.

Методичні рекомендації містять чотири розділи:

1. Загальні вимоги до написання КРБ.
2. Можливі напрями дослідження КРБ за спеціальністю

"Міжнародна економіка".

3. Загальні вимоги до оформлення КРБ.
4. Етапи виконання КРБ.
5. Критерії оцінювання КРБ.

РОЗДІЛ 1
ЩОДЕННИК ПІДГОТОВКИ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
денної форми навчання
спеціальності

"Міжнародна економіка"

(назва спеціальності)

(ПІБ студента)

"Затверджую"

Завідувач кафедри міжнародної економіки та маркетингу
_____ д-р екон. наук, проф. А. О. Старостіна
" _____ " _____ 201_р.

Затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра

Науковий керівник: _____ (наук. ступінь, вчене звання) _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Науковий консультант: _____ (наук. ступінь, вчене звання) _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Науковий консультант: _____ (наук. ступінь, вчене звання) _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Студент: _____ (підпис) _____ (ПІБ)

_____ (ПІБ студента)

Затвердження плану кваліфікаційної роботи бакалавра

Вступ

Розділ 1. _____

1.1. _____

1.2. _____

1.3. _____

Висновки до розділу 1

Розділ 2. _____

2.1. _____

2.2. _____

2.3. _____

Висновки до розділу 2

Розділ 3. _____

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

Висновки до розділу 3

Висновки та рекомендації

_____ (ПІБ студента)

Перелік використаних джерел

Додатки _____

Завідувач кафедри: д-р екон. наук, проф. _____ А. О. Старостіна
(підпис)

Науковий керівник: _____ (ПІБ)
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис)

Науковий консультант: _____ (ПІБ)
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис)

Науковий консультант: _____ (ПІБ)
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис)

Студент: _____ (ПІБ)
(підпис)

_____ (ПІБ студента)

Затвердження завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра

Об'єкт дослідження. _____

Предмет дослідження. _____

Мета дослідження. _____

Завдання дослідження.

1. _____

2. _____

_____ (ПІБ студента)

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Завідувач кафедри: д-р екон. наук, проф. _____ А. О. Старостіна
(підпис)

Науковий керівник: _____
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Науковий консультант: _____
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Науковий консультант: _____
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

Студент: _____
(підпис) (ПІБ)

Календарний план виконання завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра

№ з/п	Зміст виконаної роботи	Строки виконання	Відмітка керівника про виконання
1.	Затвердження теми		
2.	Затвердження плану		
3.	Затвердження завдання на роботу		
4.	Написання та редагування п. 1.1		
5.	Написання та редагування п. 1.2		
6.	Написання та редагування п. 1.3		
7.	Написання висновків до розділу 1		
8.	Написання та редагування п. 2.1		
9.	Написання та редагування п. 2.2		
10.	Написання та редагування п. 2.3		
11.	Написання висновків до розділу 2		
12.	Написання та редагування п. 3.1		
13.	Написання та редагування п. 3.2		
14.	Написання та редагування п. 3.3		
15.	Написання висновків до розділу 3		
16.	Написання загальних висновків		
17.	Оформлення додатків		
18.	Складання переліку джерел		
19.	Подання готової роботи науковому керівникові		

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

2.1. Мета та завдання кваліфікаційної роботи бакалавра

Мета КРБ – закріплення, поглиблення та узагальнення знань, отриманих студентами під час навчання, та їх застосування щодо комплексного аналізу конкретного фахового завдання чи господарської ситуації.

Виконання КРБ стимулює розвиток творчого мислення та поліпшує навички самостійної науково-дослідної роботи, надає можливість застосування отриманих фахових знань на практиці.

При виконанні КРБ студент повинен продемонструвати теоретичні знання та вміння їх практичного застосування в сферах міжнародної економіки, міжнародних економічних відносин, міжнародної торгівлі, міжнародного стратегічного менеджменту, міжнародного маркетингу, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, міжнародних фінансів, міжнародного ціноутворення, міжнародної логістики та міжнародного права.

Написання роботи передбачає збір теоретичного матеріалу та розв'язання певної господарської ситуації, пов'язаної з розвитком визначеної галузі, міжнародною діяльністю конкретного підприємства, організації або установи. Дослідження обраної проблеми має базуватися на ознайомленні, аналізі та узагальненні широкого кола додаткової монографічної, періодичної, навчально-методичної літератури, зібраної студентом під час ринкових досліджень первинної інформації.

При підготовці випускної КРБ за напрямом підготовки "Міжнародна економіка" студент повинен уміти:

- складати план дослідження;
- формулювати мету та завдання дослідження, визначати його об'єкт і предмет;
- самостійно обґрунтовувати шляхи й засоби вирішення обраної проблеми;

- установлювати внутрішні та зовнішні зв'язки між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження;
- обробляти отримані теоретичні й емпіричні результати, аналізувати та синтезувати інформацію;
- формувати власну точку зору з актуальних проблем міжнародної економіки;
- давати рекомендації, пропозиції й висновки за результатами проведеного дослідження;
- оформляти результати досліджень відповідно до встановлених вимог.

Також робота має задовольняти такі основні вимоги:

- тема роботи має бути актуальною, містити новизну та розкривати сучасні тенденції і перспективи розвитку міжнародної економіки;
- у вступі потрібно розкрити: актуальність, мету, предмет, об'єкт, завдання та методи конкретного дослідження;
- зміст роботи повинен містити загальну характеристику історії досліджуваної проблеми та її сучасний стан, а також новітніх розробок у цій галузі; критичний аналіз монографічних та періодичних видань щодо теми дослідження;
- у висновках потрібно узагальнити та обґрунтувати основні отримані результати, навести самостійні висновки та надати практичні рекомендації.

Результати дослідження, проведеного у випускній кваліфікаційній роботі, виносяться на прилюдний захист, тому автор повинен не лише добре володіти теоретичним матеріалом, а й уміти відстоювати свої переконання, наукові погляди, пов'язувати загальні теоретичні положення з практикою досліджуваного питання, робити самостійні висновки.

Під час захисту випускної КРБ студенти вчать стисло й доступно викладати основні результати проведеного дослідження, виробляти навички публічного виступу й ведення наукової полеміки.

2.2. Структура і зміст кваліфікаційної роботи бакалавра

Успішне виконання випускної кваліфікаційної роботи багато в чому залежить від того, наскільки чітко кожний студент уявляє основні вимоги, які висуваються до її написання. Такі вимоги стосуються перш за все теоретичного рівня роботи, її змісту, структури, обсягу, форми викладення матеріалу, а також її оформлення.

Випускна КРБ повинна містити:

- титульний аркуш (Додаток А);
- завдання на випускну кваліфікаційну роботу (Додаток Ж) – не нумерується;
- реферат (Додаток Е) – не нумерується;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (*за необхідності*);
- основну частину (вступ, 3 розділи, висновки до розділів);
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (*за необхідності*).

Тема роботи повинна мати теоретичне і практичне значення, бути пов'язаною із проблемами сучасної науки. За погодженням з науковим керівником студент повинен сформулювати тему роботи з актуальних проблем міжнародної економіки та маркетингу. Робота має бути виконана та здана на кафедру за два тижні до захисту.

Написання КРБ починається з підбору та огляду літератури, що висвітлює досліджуване автором питання. На цій основі складається план, який узгоджується з науковим керівником. У процесі виконання роботи план може бути скорегований.

Реферат обсягом 200–250 слів українською та іноземною (англійською, німецькою, французькою) мовами має відображати інформацію у послідовності, указаній у додатку Е.

Зміст подається на початку роботи (після титульної сторінки) і містить найменування та номери початкових

сторінок вступу, розділів, підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних позначень подається окремим списком, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи й позначення. Він складається із двох колонок, де зліва наводяться скорочення (за абеткою), справа – їх детальна розшифровка. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи та позначення повторюються менше трьох разів, тоді в перелік вони не вводяться. Загальноприйняті абрєвіатури, такі як США, СОТ, ЄС, у перелік умовних позначень *не виносяться*.

У *вступі* (3–4 сторінки) розкриваються суть і стан наукової проблеми, її значущість, дається обґрунтування необхідності проведення та доцільності даного дослідження, розглядається актуальність обраної теми, особливо для економіки України, визначаються предмет та об'єкт дослідження; мета роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети; методологічна основа дослідження; практичне значення досліджуваної теми; зв'язок з іншими актуальними процесами і проблемами міжнародної економіки.

Актуальність наукового дослідження – це його теоретична та практична значущість, що складається з нової наукової інформації, узагальнення передового досвіду, вирішення нових теоретичних завдань, застосування теорії в конкретних ділових ситуаціях.

Актуальність обраної теми аргументується шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми.

Обґрунтування актуальності КРБ передбачає:

- підбір аргументів і фактів, які доводять її практичну значущість для економіки країни, наприклад для економіки України чи для світової економіки;

- підбір аргументів і фактів, що підтверджують практичне значення вирішення наукової проблеми для рівноправного входження України до світогосподарських процесів;

- обґрунтування значення дослідження для розвитку науки.

При написанні вступу студент повинен чітко усвідомити *мету дослідження*. Вона повинна бути сформульована таким

чином, щоб вказувати на предмет й об'єкт дослідження. Мета дослідження має містити наступні елементи: 1) задачі для науки; 2) задачі для практики, 3) результат дослідження для економіки країни. Відповідно до неї ставляться завдання. Слід враховувати, що **завдання** – це частина мети, вони деталізують її і не можуть бути ширшими від неї. Завдання починаються зі слів: "з'ясувати", "виокремити", "запропонувати", "класифікувати", "систематизувати", "узагальнити", "виявити", "розкрити", "визначити", "надати", "охарактеризувати", "розробити", "удосконалити" і т. ін.

Завдання дослідження можуть включати такі елементи:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення суті понять, явищ, процесів, розробка їх ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);

- усебічне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, з'ясування їхніх причин, особливостей передового досвіду;

- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;

- експериментальну перевірку запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності;

- розробку практичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в роботі відповідних підприємств, установ, організацій.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення, тобто, визначаючи його, студент має відповісти на питання: що досліджується.

Предмет дослідження розглядається в межах об'єкта. Він охоплює лише ті відносини, що підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є визначальними для конкретного дослідження. Предмет визначає аспект вивчення об'єкта дослідження, дає уявлення про те, які нові властивості чи функції розкриваються. Предмет визначає тему випускної кваліфікаційної роботи бакалавра.

Автор також має подати перелік *методів дослідження*, які ним використовувалися для досягнення поставленої в роботі мети, їх перераховувати треба не відірвано від змісту роботи, а коротко і змістовно, визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Наприклад, методи порівняльного й системного аналізу та синтезу, наукових узагальнень, історичний метод застосовано при дослідженні понять "міжнародна конкуренція", "конкурентна перевага", "міжнародна привабливість", "ризики міжнародної економічної діяльності" (п. 1.1, 1.2, 1.3); методи поєднання історичного та логічного використані під час дослідження факторів формування привабливості галузі (п. 2.1) і т. д.

Тема: "Розвиток зовнішньоторговельного співробітництва між Україною та ЄС у рамках створення зони вільної торгівлі"

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні відносини Європейського Союзу з Україною.

Предметом є зовнішня торгівля Європейського Союзу з Україною.

Метою роботи є узагальнення теоретичних підходів щодо аналізу зовнішньоторговельних відносин між Україною та Європейським Союзом і надання рекомендацій щодо створення зони вільної торгівлі.

Завдання:

- визначити перспективи;
- дати рекомендації;
-

Тема: "Формування конкурентних переваг українських виробників кондитерської продукції на міжнародних ринках"

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність українських підприємств харчової промисловості.

Предметом є конкурентні переваги підприємств кондитерської галузі на міжнародних ринках.

Метою роботи є узагальнення теоретичних підходів та розробка рекомендацій щодо посилення конкурентних переваг українських підприємств на міжнародних ринках кондитерської продукції для посилення міжнародної конкурентоспроможності України.

Завдання:

- узагальнити теоретичні підходи;
- виокремити сучасні тенденції;
-

Основна частина роботи (70–80 сторінок) складається із трьох розділів, які поділяються на відповідні підрозділи. Кожний розділ починається з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати коротка передмова. Розділ висвітлює певне питання теми, а підпункт – окрему частину цього питання. В основній частині досліджується суть і форми прояву економічних процесів, розкривається тема роботи. При написанні основної частини студент має слідкувати за логікою викладення, тому, починаючи роботу над розділом, необхідно сформулювати його основну ідею та тези кожного підпункту. Ці тези повинні підтверджуватися фактами, думками різних авторів, результатами анкетування або практичного досвіду.

У першому розділі (20–25 сторінок) викладається теорія досліджуваного питання, розкриваються суттєві риси та форми об'єкта дослідження.

Основними завданнями даного розділу є узагальнення теоретичних підходів вітчизняних та зарубіжних учених із предмета, що досліджується. У рамках узагальнення студент має здійснити певні класифікації, періодизацію наукових точок зору, здійснити критичний аналіз існуючих підходів та обґрунтувати особисту позицію щодо предмета дослідження.

Інформаційною базою для написання цього розділу мають бути монографії, фахові статті провідних українських та закордонних учених у повному обсязі, включаючи роботи останніх 3-х років.

Не рекомендується використовувати тут навчальні посібники, підручники, що підготовлені не провідними науковими школами щодо предмета дослідження.

Обов'язковим є детальне вивчення та узагальнення наукових праць учених економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Потрібно подати огляд літератури за темою. Огляд має бути систематизованим аналізом значущості, теоретичної та практичної новизни, переваг та недоліків робіт, що розглядаються, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми; теоретичні проблеми, які повністю присвячені темі; роботи, що розкривають тему частково. Закінчити огляд потрібно коротким висновком про рівень висвітлення в літературі основних аспектів теми, окреслюючи питання, що залишилися невіршеними, та визначити своє місце в розв'язанні цих питань. Текст розділу має бути самостійним авторським дослідженням, обов'язково містити ввідні словосполучення: "на наш погляд", "на нашу думку", "з нашої точки зору", "на думку автора", "з аналізу викладеного матеріалу видно, що ..." тощо. Автору слід уникати "книжних" та штампованих висловів. На основі осмислення й узагальнення думок інших дослідників студент повинен викласти власну точку зору, уникати поверховості та описовості у висвітленні питань, що аналізуються.

У другому розділі (30–35 сторінок), як правило, обґрунтовується вибір напрямку дослідження, наводяться методи вирішення поставлених завдань та їх порівняльні оцінки, висуваються гіпотези, обґрунтовуються власні погляди на питання, що досліджуються. У цьому розділі теоретичні судження, наведені в попередніх підрозділах, доповнюються сучасним конкретним матеріалом, подається авторська оцінка

того, наскільки теорія досліджуваної проблеми втілена у практику.

Цей розділ передбачає ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах конкретного ринку (макрорівень) та підприємства або підприємств певної галузі, що на ньому функціонують (мікрорівень).

У цьому розділі можна виділити три самостійних підрозділи, що містять аналіз й оцінку конкретних сфер діяльності об'єкта дослідження. Описувати історію виникнення та розвитку підприємства недоцільно.

Студент аналізує фактори ринку та ринкового середовища, виявляє механізм функціонування певного явища, визначає алгоритми, процедури для формування явищ, розробляє моделі (аналітичні, математичні) щодо об'єкта дослідження.

Розділ має бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблицями, графіками, діаграмами, схемами), що відображає результати діяльності підприємства за останні 3–5 років та/або динаміку розвитку ринку, що досліджується.

Потрібно чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичено з літератури, із документів організації, які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, збирання первинної інформації шляхом опитування респондентів тощо.

Бажаним інформаційним джерелом при написанні дипломної роботи є збір первинної інформації.

Третій розділ (20–25 сторінок) присвячується розгляду особливостей вияву досліджуваних питань на прикладі діяльності конкретного підприємства, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність, або галузі вітчизняної економіки. У цьому розділі приводяться результати власних досліджень автора, практичні рекомендації та пропозиції.

Розділ має бути доповнений таблицями, діаграмами, рисунками, які обов'язково аналізуються в тексті, відповідними порівняннями автора тощо, містити обґрунтовані пропозиції студента, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі й адресовані конкретним суб'єктам економічної діяльності на

макро- та мікрорівні. Характер і зміст заходів, що пропонуються, мають базуватися на аналізі, проведеному у другому розділі КРБ. Невід'ємною частиною обґрунтування запропонованих студентом заходів має бути розрахунок їхньої економічної ефективності.

Приклади планів КРБ відображені в додатку К.

Після кожного розділу обов'язкові **висновки до розділу** (3–5 пунктів), які співвідносяться із поставленими завданнями. Наприклад: "здійснено *теоретичний аналіз*"; "доведено"; "визначено"; "розроблено"; "запропоновано"; "сформовано" тощо.

У висновках (до 5 сторінок) приводяться найбільш важливі наукові й практичні результати, отримані в роботі. Важливо, щоб висновки відповідали поставленим завданням. Особливу увагу автор приділяє висвітленню того нового, що він вносить у розробку досліджуваної проблеми, а також дає оцінку повноти вирішення поставлених завдань. Також можна вказати не лише на позитивні фактори проведеного дослідження, але й недоліки і проблеми практичного характеру та конкретні рекомендації для їх усунення. Висновки повинні містити від 5 до 9 пунктів, вони мають бути чіткими, зрозумілими та обґрунтованими.

Список використаних джерел може оформлюватися одним із таких способів:

- 1) у порядку появи посилань у тексті;
- 2) за алфавітом прізвищ перших авторів або заголовків (законодавча база, вітчизняні джерела, іноземна література та інтернет-посилання).

За необхідності до **додатків** включається допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття бакалаврської роботи. Це можуть бути:

- проміжні математичні формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних, які мало аналізуються в тексті роботи;
- допоміжні рисунки.

Однією з найважливіших вимог до КРБ є її самостійне, творче виконання. Зміст роботи повинен логічно й повно розкривати всі питання плану, відповідати темі дослідження.

Недопустимим є несамостійне виконання роботи, коли її текст частково або повністю переписують із підручників, монографій, статей, коли вона занадто загромождена цитатами, прикладами, фактами, цифровим матеріалом без будь-якого аналізу та авторських висновків. Робота не повинна складатися лише з витягів, цитат із різних літературних джерел, журнальних і газетних статей. Необхідно дотримуватися коректності у веденні дискусії з іншими авторами, матеріал яких використовується в роботі.

РОЗДІЛ 3

МОЖЛИВІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ БАКАЛАВРА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ "МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА"

Теми кваліфікаційної роботи бакалавра формуються випускниками за узгодженням із науковими керівниками, виходячи з наступних напрямів дослідження:

1. Світове господарство, тенденції і закономірності його розвитку.

2. Національні економіки в сучасній світогосподарській системі та моделі їхнього розвитку.

3. Ресурси світогосподарського розвитку і спеціалізація країн світу.

4. Еволюція системи міжнародних економічних відносин.

5. Теорії міжнародної торгівлі та їх сучасна модифікація.

6. Форми та методи міжнародного торговельно-економічного обміну.

7. Міжнародна торговельна політика та комерційна дипломатія.

8. Стан, тенденції і перспективи розвитку світового ринку товарів і послуг.

9. Мотивація і форми міжнародного руху капіталу.

10. Прямі зарубіжні інвестиції і міжнародне виробництво.

11. Міжнародне портфельне інвестування і світовий фондовий ринок.

12. Міжнародні кредитні відносини та їх регулювання.

13. Світовий фінансовий ринок, тенденції і закономірності розвитку його структури.

14. Людські ресурси і їхній міжнародний рух.

15. Міжнародна трудова міграція, її наслідки та регулювання.

16. Формування і тенденції розвитку світового ринку праці.

17. Теорії валютних курсів і валютна політика.

18. Національні і міжнародні (регіональні) валютні системи.

19. Еволюція світової валютної системи. Світовий валютний ринок і валютні операції.

20. Міжнародні розрахунки та їхні сучасні технології.

21. Теорія і практика міжнародного бізнесу та його сучасні форми.

22. Стратегії і технології міжнародного менеджменту. Методологія міжнародного маркетингу та його сучасний інструментарій.

23. Глобальні проблеми та виклики економічного розвитку.

24. Становлення глобальних ринків та механізми їхнього функціонування.

25. Формування глобальної економічної системи.

26. Міжнародні організації і глобальна інституалізація.

27. Інформатизація світогосподарського розвитку та феномен "нової економіки".

28. Інтелектуалізація світогосподарського розвитку та міжнародний науково-технологічний обмін.

29. Соціальні виміри глобального економічного розвитку.

30. Прояви і суть економічного альтер- та антиглобалізму.

31. Геоекономічна стратегія України та її регіонально-інтеграційні пріоритети.

32. Стратегії міжнародної економічної діяльності України, розвиток і диверсифікація її форм.

РОЗДІЛ 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Робота пишеться державною мовою, яка має бути чіткою і зрозумілою, автор повинен дотримуватися наукового стилю та уникати публіцистичних висловлювань, які часто містяться у газетних публікаціях та Інтернет-джерелах. Викладати зміст та результати дослідження необхідно стисло, логічно й аргументовано, уникати загальних слів (як правило, зазвичай, загальновідомо) та бездоказових тверджень.

Автор має стежити, щоб у роботі не було повторень, суперечностей між наведеними судженнями різних авторів, протиріч між окремими теоретичними положеннями та показниками і практичним матеріалом, що наводяться.

Текст роботи має бути чітким і не містити граматичних помилок. Особливі вимоги ставляться щодо стилю наукової роботи. Він повинен відрізнятися логічністю викладення, доказовістю, точністю літературної мови, наявністю загальноприйнятих у науці термінів, символів, понять тощо.

Потрібно використовувати узагальнюючі вислови для логічних зв'язків: "насамперед", "спочатку", "по-перше", "проте", "але", "таким чином", "із вищевикладеного", "отже", "підсумовуючи" і т. п.

Науковий стиль написання КРБ – це безособові конструкції, які відбивають роздуми щодо доведення істин, виявлених під час наукового дослідження. Необхідно уникати прийменника "я", натомість писати "ми", "нами виявлено", "на нашу думку", "ми вважаємо" і тощо.

Дипломна робота має бути оформлена з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи друкується на комп'ютері (шрифт – Times New Roman; розмір – 14, інтервал – 1,5, поля: ліве – 3 см, верхнє, нижнє – 2 см та праве – 1 см). Текст наукової роботи повинен бути з одного боку аркушів паперу стандартного формату (A4).

Шрифт друку повинен бути чітким. Вирівнювання тексту – по ширині сторінки. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Обсяг роботи – 80–100 сторінок основного тексту (без списку літератури та додатків). Сторінки повинні обов'язково нумеруватися. Першою сторінкою є титульний аркуш (див. додаток А), який включається до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не приводять, на наступних сторінках номер ставиться у правому верхньому кутку.

За титульним аркушем розміщують послідовно: **завдання на КРБ, реферат** (0,5–1 сторінка), **зміст роботи, перелік умовних позначень, вступ, перший, другий, третій розділи, загальні висновки, список використаних джерел, додатки.**

У **змісті** зазначають початкові сторінки кожного розділу та підрозділу. Назви їх у змісті й тексті мають бути однаковими. Завдання на КРБ та реферат **не нумерують**. Відгук наукового керівника та зовнішню рецензію вкладають у конверти, приклеєні до палітурок дипломної роботи.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ.1,...", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкуються великими літерами симетрично до тексту. Крапки в кінці заголовків не ставляться. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу в підбір до тексту. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад "2.3." (третій підрозділ другого розділу). У кінці заголовка підрозділу крапка не ставиться.

Кожна структурна частина роботи (зміст, вступ, повні розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки) має починатися з нової сторінки. Новий підрозділ починається на тій же сторінці, де закінчується попередній. Необхідно витримувати пропорції обсягу всіх частин роботи. Вступ і висновки разом не повинні

перевищувати 10–15% її загального обсягу. Бажано, щоб рівномірним був розподіл матеріалу й по розділах.

До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, але всі сторінки зазначених частин роботи підлягають нумерації.

Необхідно пам'ятати, що в будь-якому дослідженні для аргументації, крім цитат, велике значення мають числові показники, нові матеріали й документи, критика поглядів і позицій інших дослідників, на які потрібно робити посилання в роботі. Кожен показник у випускній кваліфікаційній роботі бакалавра (довгій цитаті) повинен мати посилання. Це робиться в тексті (по закінченню речення) у дужках, наприклад: [10, с. 27], де перша цифра "10" означає номер джерела в списку використаної літератури, а "27" – сторінку, на якій містяться зазначені дані. При одночасному посиланні на декілька джерел посилання оформлюється наступним чином: [10; 34; 52]. Тобто автор посилається одночасно на 10, 34 та 52 джерело у списку використаної літератури.

Схеми, графіки, діаграми, рисунки та таблиці подають безпосередньо після тексту, де вони згадувалися вперше, або на наступній сторінці, послідовно нумеруються, повинні мати назву та посилання на джерела, звідки були взяті. Схеми й таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Кожній таблиці присвоюється порядковий номер, який складається з номера розділу та номера таблиці в межах розділу. Наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Після номера таблиці крапка не ставиться. При переносі таблиці на наступну сторінку назва не переноситься. Над таблицею справа пишеться: "Продовження табл. 2.1". На всі таблиці мають бути посилання в тексті, наприклад, "показано в табл. 2.1".

Назву розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту та починають із великої букви. Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повертання або з повертанням за годинниковою стрілкою.

Приклад побудови таблиці

Таблиця 1.1

Основні виробники сталі у світі 2011 р. (млн т)

Країна	2011 рік
Китай	626,7
Японія	109,6
США	80,6
Індія	66,8
Південна Корея	58,5
Німеччина	43,8
Україна	33,6

Джерело: складено автором за даними WTO [25] **або**
розраховано автором за даними WTO [25]

Графічний матеріал (за винятком додатків) слід нумерувати арабськими цифрами в межах розділу. Рисунок один – "Рис. 1. Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою (Рис. 1.1).

Графічний матеріал кожного додатка позначають арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка (Рис. В.3).

Рис.6. Основні країни – партнери України в експорті товарів за 2011–2012 рр.

Джерело: побудовано/складено автором за даними ... [38]

Формули, за винятком формул, які є у додатках, мають нумеруватися наскрізною нумерацією арабськими цифрами, які друкують на рівні формули праворуч у круглих дужках. Першу формулу позначають (1). Посилання в тексті на порядкові номери формул дають у дужках. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули, відокремлених крапкою, наприклад: (3.1).

У формулі як символи фізичних величин слід застосовувати позначення, установлені відповідними стандартами або іншими документами. Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою. Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, у якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом "де", Формули, що подаються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою. Наприклад:

$$\sum_{k=1}^K \lambda_k A_{ik} = R_i \quad (2.5)$$

де, K – кількість експертів,

λ_k – важливість думки k -го експерта,

A_{ik} – ранжування i -го фактора k -м експертом,

R_i – загальний ранг i -го фактора, де $i = 1 \dots n$, де n – кількість факторів.

У кінці роботи наводиться "**Список використаних джерел**". У цьому списку спочатку подаються законодавчі та нормативні акти, далі (не перериваючи нумерації) – джерела українською або російською мовами, за ними – джерела іноземними мовами. Список використаних джерел подається за алфавітом прізвищ перших авторів або заголовків. Можна також подавати список літератури в порядку появи посилань у тексті.

Правила оформлення списку використаних джерел наведені в додатку В.

Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис алгоритмів і програм задач, що розв'язуються на ЕОМ, та ін.

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова "Додаток" друкують літеру, що позначає його послідовність. Якщо в роботі один додаток, то він позначається "Додаток А". Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі посередині сторінки слова "Додаток" і його позначенням. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично щодо тексту з великої літери окремим рядком. Текст кожного додатка може бути поділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти.

КРБ повинна бути переплетена у тверду обкладинку й лише в такому вигляді подається на кафедру. Текст повинен бути старанно вивіреном автором до остаточного друку.

РОЗДІЛ 5

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ТА ЇЇ ЗАХИСТ

Написання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра вимагає певної системи. Основними етапами виконання мають бути:

- вибір теми дослідження;
- формулювання мети проведення цього дослідження;
- пошук, відбір та опрацювання літератури з даної теми;
- складання попереднього плану, а потім узгодження його остаточного варіанта з керівником;
- написання розділів та підрозділів;
- формулювання висновків та практичних рекомендацій, написання вступу;
- оформлення списку використаної літератури та додатків;
- урахування зауважень, зроблених науковим керівником, загальне редагування, виправлення помилок та оформлення роботи;
- підготовка до захисту та захист дипломної роботи.

Вибір теми дослідження. Тема роботи вибирається самостійно згідно з паспортом спеціальності.

Основним критерієм при визначенні теми є науковий і практичний інтерес студента. При виборі теми бакалаврської роботи необхідно також враховувати місце проходження науково-дослідної практики. Після визначення теми дослідження студент консультується з науковим керівником. Тема бакалаврської роботи закріплюється за студентом його особистою письмовою заявою.

Закріплення за студентом теми КРБ оформлюється наказом ректора вищого навчального закладу. Цим самим наказом призначаються наукові керівники бакалаврських дипломних робіт.

Обов'язками наукових керівників є:

- консультування студентів із питань вибору теми роботи, розроблення плану, добору спеціальної літератури,

- підготовки окремих розділів;
- надання студентові завдання на дипломну роботу із зазначенням термінів виконання кожного розділу;
- контроль за дотриманням регламенту підготовки КРБ;
- контроль рівня дипломної роботи;
- підготовка відгуку про КРБ зі ґрунтовною характеристикою її рівня відповідно до структури критеріїв оцінки.

Науковий керівник бакалаврського дослідження несе відповідальність за оформлення та зміст роботи, за відсутність плагіату.

Ознайомлення з матеріалом щодо теми роботи слід починати з перегляду відповідних розділів підручників, законодавчих актів, монографій, журнальних статей, збірників наукових праць, матеріалів наукових конференцій. При цьому необхідно уяснити найбільш узагальнюючі, уточнені положення з проблеми, що аналізується. Після загального ознайомлення з темою дослідження складається попередній план роботи, який є її організаційним початком. Складений план роботи є важливим показником вивчення студентом основної літератури, його вміння виділити головне, суттєве у проблемі. Правильно побудований план допомагає систематизувати матеріал, забезпечує послідовність його викладу. Слід мати на увазі, що всі питання плану повинні бути єдиним цілим, системою, у якій кожний наступний пункт є розвитком і доповненням попереднього. Вважається неправильним, коли один підрозділ плану присвячений головному, суттєвому питанню теми, а інші – малозначущим, другорядним, що мають часткове значення. Формулювання питань плану не повинно дублювати назву теми роботи.

Складання списку використаних джерел. Для цього слід використати систематичні та предметні (тематичні) каталоги бібліотек, а також огляди змісту економічних журналів та тижневиків, що друкуються в останніх номерах часописів за декілька попередніх років, ресурси Інтернет (але обсяг інтернет-джерел не має перевищувати 1/3 від загальної кількості). Обов'язковим є використання іноземних джерел (не менше 1/3

від загальної кількості). Список використаних джерел КРБ повинен містити не менше 80–100 назв.

Бібліографічний опис доцільніше розпочати з робіт, надрукованих у поточному році, поступово переходячи до творів, надрукованих у попередні роки. Однією із форм роботи є збір та обробка фактологічного і статистичного матеріалу. Слід використовувати лише той матеріал, що безпосередньо стосується обраної теми. Однак завданням автора має бути не тільки відбір відповідних показників, але і їхнє узагальнення, порівняння й аналіз, а також розрахунок на цій основі власних.

Статистичний матеріал, що наводиться в роботі, має бути зведеним у таблиці, причому більшість із них автор повинен скласти сам, використовуючи різні джерела інформації. Таблиці повинні бути не громіздкими, зручними та зрозумілими для огляду та аналізу. Також бажано складати та використовувати діаграми, схеми, рисунки, які дозволяють наочно ілюструвати економічні процеси та закономірності, що аналізуються.

Результатом вивчення та осмислення спеціальної літератури з теми дослідження повинно стати відпрацювання чіткої логіки роботи й складання її остаточного, уточненого плану, який в обов'язковому порядку затверджується науковим керівником.

Відповідно до плану студентом пишеться чорновий варіант роботи, який надається науковому керівнику для попереднього рецензування. Враховуючи його зауваження, студент пише чистовий, остаточний варіант плану й тексту роботи, правильно їх оформлюючи.

Належним чином оформлена бакалаврська робота здається на кафедру за два тижні до захисту.

Здані на кафедру роботи рецензуються науковим керівником, а також рецензентом. У випадку незадовільної оцінки робота має бути перероблена відповідно до зауважень керівника й повторно подана на розгляд у зазначений термін. У рецензії висвітлюються: актуальність обраної теми дослідження, рівень її розкриття автором, відповідність змісту роботи складеному плану, використання наукових та статистичних джерел, науково-теоретичний рівень проведеного дослідження тощо. У кінці рецензії науковий керівник дає попередню оцінку

виконаної випускної кваліфікаційної роботи бакалавра й робить висновок щодо допуску роботи до захисту. Робота, що отримала позитивну рецензію, допускається до захисту.

Заключним етапом є прилюдний захист випускної кваліфікаційної роботи бакалавра. Він проходить відкрито перед Державною екзаменаційною комісією, призначеною кафедрою, у присутності всіх студентів групи, у терміни, визначені навчальним закладом. Під час захисту студент повинен в усній доповіді обґрунтувати актуальність теми, об'єкт та предмет дослідження, його мету та завдання, розкрити основні результати проведеного дослідження, обґрунтувати свої висновки, навести рекомендації щодо практичного застосування отриманих результатів, звернути увагу на зазначені в рецензії зауваження, відповісти на питання, поставлені членами комісії та іншими присутніми. Виступ студента старанно готується, він лаконічний, змістовний. На доповідь відводиться 10–15 хв. Під час доповіді студент має використовувати ілюстративний матеріал, плакати, слайди, мультимедійні презентації, що підтверджують отримані висновки та результати.

Залежно від рівня захисту попередня оцінка рецензентів може змінюватися або затверджуватися. Результати захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра оцінюються за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"). Студентам, які не захистили випускну кваліфікаційну роботу, призначається повторний захист у терміни, що визначаються навчальним закладом.

Кращі випускні кваліфікаційні роботи бакалавра рекомендують до друку в наукових виданнях, до участі в конкурсах студентських наукових робіт, у Днях науки, у наукових конференціях.

РОЗДІЛ 6

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Підсумкову, диференційовану за національною та європейською (бальною) шкалою оцінку бакалаврської дипломної роботи визначає Державна екзаменаційна комісія, рішення якої є остаточним і оскарженню не підлягає.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за КРБ, – 100. У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників рівня якості КРБ:

Показник рівня якості КРБ	Кількість балів
Блок 1 – теоретичний	25
Актуальність обраної теми дослідження	5
Логічно-структурна побудова роботи, відповідність плану і змісту роботи її темі	5
Повнота розкриття теоретичних основ предмета дослідження	5
Рівень опрацювання фундаментальних досліджень, сучасної наукової літератури та нормативно-правових документів	5
Наявність іноземних літературних джерел та узагальнення зарубіжного досвіду	5
Блок 2 – практичний	35
Рівень практичного аналізу проблеми, взаємозв'язок дослідження з господарською практикою, рівень обґрунтованості запропонованих практичних рекомендацій	20
Використання загальнонаукових та специфічних методів дослідження, у т. ч. математичних методів, моделей та інформаційних технологій	5
Використання статистичних даних та первинної інформації та рівень їх опрацювання	10

Показник рівня якості КРБ	Кількість балів
Блок 3 – оформлення роботи та дотримання індивідуального графіку	15
Блок 4 – захист дипломної роботи	25
Побудова доповіді: уміння стисло, послідовно й чітко викласти суть і результати дослідження	5
Володіння культурою презентації	5
Якість оформлення роздаткового матеріалу	5
Відповіді на запитання: здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	10

Основні умови отримання оцінки:

"Відмінно". Дипломна робота містить елементи наукової новизни, має практичне значення, написана з дотриманням усіх вимог, що висуваються до такого виду робіт; доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи; відгук і рецензія позитивні; відповіді на запитання членів ДЕК правильні та стислі; презентація роботи виконана з використанням мультимедійних засобів та роздаткових матеріалів високої якості.

"Добре". Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; у теоретичній частині дещо поверхово зроблений аналіз літературних джерел; елементи новизни чітко не представлені; недостатньо використаний статистичний та економіко-математичний апарат дослідження; мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках; доповідь логічна, проголошена вільно; відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні; оформлення роботи та її презентація – в межах вимог.

"Задовільно". Тема КРБ в основному розкрита, але мають місце неточності змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи; теоретичний розділ має виражений компліятивний характер; наукова полеміка відсутня; в аналітичній частині є надлишок елементів описовості без достатнього застосування статистичного та економіко-математичного апарату

дослідження; добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований; заходи та пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо; рецензія й відгуки містять суттєві зауваження; доповідь прочитана за текстом; не всі відповіді на запитання членів ДЕК правильні або повні; є зауваження щодо оформлення дипломної роботи; роздаткові матеріали та/або мультимедійна презентація виконані на задовільному рівні.

"Незадовільно". Нечітко сформульована мета КРБ; розділи погано пов'язані; відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел; аналіз виконаний поверхово без застосування сучасних аналітичних методів, переважає описовість на шкоду системності та глибини; запропоновані заходи випадкові, з аналізу не впливають; економічне обґрунтування відсутнє або неповне; оформлення роботи не відповідає вимогам; ілюстративні матеріали до захисту відсутні; відповіді на запитання членів ДЕК неточні або неповні.

Дипломна роботи до захисту не допускається. Робота представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, установлених регламентом; написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по університету; виконана несамостійно або містить елементи плагіату; структура роботи не відповідає вимогам; відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів; робота оформлена недбало, не переплетена у тверду палітурку.

ДОДАТОК А

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ У КРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки та маркетингу**

**ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему:**

(назва теми)

студента (ки) IV-го курсу
напряму підготовки "Міжнародна економіка"
денної форми навчання

прізвище, ім'я, по батькові (повністю)

Науковий керівник:

науковий ступінь, посада ППП

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Завідувач кафедри міжнародної економіки та маркетингу
д-р екон. наук, проф. _____ А. О. Старостіна

Київ 201_ р

ДОДАТОК Б

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

РЕФЕРАТ

Дипломна робота містить ____ сторінок, ____ таблиць, _____ рисунків, список літератури з ____ найменувань, ____ додатків.

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Предметом дослідження є...

Об'єктом дослідження виступає...

Мета дипломної роботи полягає...

За результатами дослідження сформульовані...

Одержані результати можуть бути використані..

Рік виконання дипломної роботи...

Рік захисту дипломної роботи...

ДОДАТОК В

ВРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Один, два і три автори:

1. Старостина А. А. Маркетинговые исследования / А. А. Старостина. – М. : Вильямс, 2001. – 302 с.
2. Каніщенко О. Л. Міжнародний маркетинг у діяльності українських підприємств / О. Л. Каніщенко. – К. : Знання, 2007. – 446 с.
3. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку : монографія / В. Д. Базилевич, В. П. Ільїн. – К. : Знання, 2008. – 687 с.
4. Маркова В. Д. Стратегический менеджмент : курс лекций / В. Д. Маркова, С. А. Кузнецова. – М.: ИНФРА-М ; Новосибирск : Сибир. соглашение, 2000. – 288 с.
5. Лук'яненко Д. Г. Міжнародна інвестиційна діяльність / Д. Г. Лук'яненко, Б. В. Губський, О. М. Мозговий – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.

2. Чотири автори:

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [В. В. Вітвіцький, М. Ф. Кисляченко, І. В. Лобастов, А. А. Нечипорук]. – К. : НДІ "Укргропромпродуктивність", 2006. – 106 с.

3. П'ять і більше авторів:

1. Маркетинг: підручник / [А. О. Старостіна, Н. П. Гончарова, Є. В. Крикавський та ін.]; за ред. А. О. Старостіної. – К. : Знання, 2009. – 1070 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: практикум: навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. – К., 2013. – 496 с.
3. Міжнародна економіка: підручник / [А. П. Румянцев, В. В. Рокоча, В. І. Савчук та ін.]; за ред. А. П. Румянцева. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 479 с.

4. Наукові журнали:

1. Старостіна А. Сутність та практичне застосування методики конструювання категоріального апарату економічної

науки / А. Старостіна, В. Кравченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Економіка. – 2011. – Вип. 128. – С. 5–10.

2. Дидковский Н. И. Кризис в Еврoзоне: аналитическое оценивание предпосылок и эндогенных факторов / Н. И. Дидковский, О. В. Булкот // Экономика, управление, право. Научно-практический журнал. – 2011. – № 11. – М.: ИНГН. – С. 13–16.

3. Старостіна А. О. Формування конкурентних переваг підприємств на міжнародних ринках / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко, Л. О. Ярош-Дмитренко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – №4. – С. 13–18.

4. Кузьома О. Ю. Адаптація економіки України до вимог та правил СОТ / О. Ю. Кузьома // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія "Економіка". – 2010. – Вип. 8. – С.106–113.

5. Старостіна А. О. Маркетингові комунікації як засіб узгодження економічних інтересів виробника та споживача / А. О. Старостіна, Н. Ю. Кочкіна // Маркетинг в Україні. – 2000. – № 3. – С. 44–46.

5. Матеріали конференцій:

1. Ярош-Дмитренко Л. А. Принципы формирования конкурентных стратегий для промышленных предприятий на международных рынках / Л. А. Ярош-Дмитренко // Актуальные проблемы развития социально-экономических систем: теория и практика: Сб. ст. III Междунар. науч.-практ. конф. – Курск, 2011. – С. 255–258.

2. Oksana V. Bulkot The future of the dollar as global currency in international monetary system / O. Bulkot // Materials of international conference “Actual issues of modern economy and international relations”. – Dnepropetrovsk, Ukraine. – 2011 p. – PP. 17–19.

6. Законодавчі та нормативні документи:

1. Закон України про рекламу (Редакція станом на 01.01.2013) / Верховна Рада України. – К. : Парламентське видавництво, 2012. – 22 с.

2. Закон "Про зовнішньоекономічну діяльність" [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12/>

7. Електронні ресурси:

1. Старостина А. А. Риск-менеджмент в маркетинге [Електрон. ресурс] / А. А. Старостина, В. А. Кравченко. – Режим доступу : <http://www.4p.com.ua/som/9.html>

2. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Журило В. В. Стратегічні аспекти конкурентного позиціонування на ринку інтернет-послуг України [Електрон. ресурс] / В. В. Журило, І. П. Айзман // Економ. вісн. ун-ту. – 2011. – № 17/1. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_1/Zhurylo,%20Aizman.pdf

4. Пригара О. Ю. Методика привабливості міжнародних товарних ринків в умовах глобалізації світогосподарських процесів [Електрон. ресурс] / О. Ю. Пригара // Міжнар. екон. політика. – 2006. – Режим доступу: www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2006_1_Prygara_ukr.pdf

8. Іноземні видання:

1. Porter M. The Competitive Advantage of Nations / Michael E. Porter. – N.Y.: The Free press. A Division of Macmillan Inc., 1990. – 855 p.

2. Structural Change in the World Economy: Main Features and Trends” Research and Statistics Branch Working Paper 24/2009. / UNIDO. – Vienna, 2010. – 62 p.

3. Vladislav L. Inozemtsev. “Globalization and Inequality: Cause and Effect” / L. Vladislav Inozemtsev / Russia in Global Affairs. – vol 1. – No 1. – January – March 2003. – PP. 164 – 182.

ДОДАТОК Г

ВРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса
Шевченка
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки та маркетингу

"Затверджую"
Завідувач кафедри міжнародної економіки та маркетингу
д-р екон. наук, проф. _____ А.О. Старостіна
" _ " _____ 201_р.

ЗАВДАННЯ

на випускні кваліфікаційну роботу бакалавра з міжнародної економіки
денної форми навчання спеціальності "Міжнародна економіка"

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: _____
(затверджена на засіданні кафедри міжнародної економіки та маркетингу
«__» _____ 201_р., протокол №__)
2. Термін завершення роботи: _____
3. Попередній захист роботи: _____
4. Предмет дослідження: _____
5. Об'єкт дослідження: _____
6. Мета та завдання дослідження _____
Мета _____
Завдання _____
- 6.1. _____
- 6.2. _____
- 6.3. _____
- 6.4. _____
- 6.5. _____

Науковий керівник: (науковий ступінь, вчене звання) _____ (ПІБ)
(підпис)

Студент: _____ (ПІБ)
(підпис)

**ДОДАТОК Г
(продовження)**

Календарний план виконання завдання

№ з/п	Зміст виконаної роботи	Термін виконання	Відмітка керівника про виконання
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Графік консультацій

Дата консультації	Консультант	Зміст консультації	Підпис консультанта

ДОДАТОК Д

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра 4-го року навчання
спеціальності "Міжнародна економіка"
економічного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: " _____ " (тема бакалаврської роботи)

Актуальність теми дипломної роботи обумовлена ...

Наукова новизна роботи полягає у ...

У першому розділі ...

У другому розділі ...

У третьому розділі ...

У результаті проведеного дослідження повністю/не повністю/ не досягнута поставлена мета та повністю/не повністю/ не виконані завдання кваліфікаційної роботи бакалавра.

Висновки та рекомендації, наведені в роботі, можуть бути корисними для ...

Зауваження: ...

Кваліфікаційна робота бакалавра ... на тему: "... " виконана на високому/доброму/задовільному/незадовільному науково-практичному рівні, повністю/не повністю/ не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення кваліфікаційних робіт бакалавра та заслуговує найвищої позитивної/позитивної/негативної оцінки. Автору роботи може/не може бути присуджена кваліфікація бакалавра з міжнародної економіки.

Рецензент:

_____ (посада, місце роботи) _____ (підпис) _____ (ПІБ)

Печатка " _____ " _____ 201_р.

ДОДАТОК Ж

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВІДГУКУ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу бакалавра 4-го року навчання
спеціальності "Міжнародна економіка"
економічного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: " _____ " (тема бакалаврської роботи)

Відгук містить загальну оцінку кваліфікаційної роботи бакалавра та висновки щодо рекомендації до захисту в ДЕК за такими показниками рівня якості роботи:

1. Актуальність теми та наукова новизна роботи.
2. Логічно-структурна побудова роботи, відповідність плану і змісту роботи її темі.
3. Повнота розкриття теоретичних основ предмета дослідження.
4. Рівень опрацювання фундаментальних досліджень, сучасної наукової літератури та нормативно-правових документів.
5. Наявність іноземних літературних джерел та узагальнення зарубіжного досвіду.
6. Рівень практичного аналізу проблеми, взаємозв'язок дослідження з господарською практикою, рівень обґрунтованості запропонованих практичних рекомендацій.
7. Використання загальнонаукових та специфічних методів дослідження, у т. ч. математичних методів, моделей та інформаційних технологій.
8. Використання статистичних даних, первинної інформації та рівень їх опрацювання.
9. Оформлення роботи та дотримання індивідуального графіка.
10. Публікації основних здобутків роботи (тези, наукові статті).
11. Зауваження до роботи.
12. Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи бакалавра.

Науковий керівник:

_____ (посада, місце роботи) _____ (підпис) _____ (ПІБ)
" ____ " _____ 201_р.

ДОДАТОК К

БРАЗОК ПЛАНУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

**БРАЗОК ПЛАНУ КРБ ІЗ КЛАСТЕРУ
"МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ"**

**"Розвиток зовнішньоторговельного співробітництва між
Україною та ЄС у рамках створення зони вільної торгівлі"**

План

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН КРАЇНИ**

1.1. Місце зовнішньої торгівлі країни в системі міжнародних економічних відносин.

1.2. Державне регулювання зовнішньоторговельних відносин країни.

**РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЄВРОСОЮЗОМ ЯК
ОСНОВНИМ СТРАТЕГІЧНИМ ПАРТНЕРОМ**

2.1. Аналіз правових рамок зовнішньоторговельного співробітництва між Україною та ЄС.

2.2. Динаміка зовнішньої торгівлі України з ЄС.

2.3. Наслідки створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

**РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ЗА УМОВ
СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ**

3.1. Вплив створення зони вільної торгівлі з ЄС на двосторонні торгові зв'язки.

3.2. Перспективи торговельної співпраці України з ЄС.

ЗРАЗОК ПЛАНУ КРБ З КЛАСТЕРУ "МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ"

**"Формування конкурентних переваг українських
виробників кондитерської продукції на міжнародних
ринках"**

План

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА НА
МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ**

1.1. Поняття конкурентних переваг та міжнародної конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації світогосподарських процесів.

1.2. Фактори та показники конкурентних переваг підприємства.

1.3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку кондитерської продукції.

**РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИВАБЛИВОСТІ
КОНДИТЕРСЬКОГО РИНКУ КРАЇН БЛИЗЬКОГО СХОДУ**

2.1. Міжнародне бізнес-середовище українських виробників кондитерської продукції.

2.2. Конкурентне середовище українських виробників кондитерської продукції.

2.3. Особливості міжнародної конкурентоспроможності українських виробників кондитерської продукції.

**РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПЕРЕВАГ УКРАЇНСЬКИХ ВИРОБНИКІВ КОНДИТЕРСЬКОЇ
ПРОДУКЦІЇ НА РИНКАХ КРАЇН БЛИЗЬКОГО СХОДУ**

3.1. Обґрунтування вибору оптимальної форми виходу українських виробників кондитерської продукції на міжнародний ринок.

3.2. Фактори формування конкурентних переваг українських виробників кондитерської продукції.

ДОДАТОК Л**ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ**

Спеціалізація	Науковий консультант
Формулювання теми, мети, завдань, об'єкта та предмета досліджень	д-р екон. наук, проф. Старостіна А. О.
Конструювання авторського категоріального та понятійного апарату	д-р екон. наук, проф. Старостіна А. О.
Дослідження національних ринків	д-р екон. наук, проф. Старостіна А. О.
Дослідження міжнародних ринків	д-р екон. наук, проф. Старостіна А. О.
Застосування фільтрової моделі відбору ринків	д-р екон. наук, проф. Каніщенко О. Л.
Застосування методів портфельного аналізу	канд. екон. наук, доц. Кочкіна Н. Ю.
Економічна оцінка та розрахунок економічної ефективності	канд. екон. наук, доц. Нагачевська Т. В.
Застосування економіко-математичних методів, моделей та інформаційних технологій	д-р екон. наук, проф. Черняк О. І.
Міжнародна логістика	д-р екон. наук, проф. Каніщенко О. Л.
Зовнішньоекономічна діяльність та експортно-імпорتنі операції	канд. екон. наук, доц. Нагачевська Т. В.
Міжнародне інвестування	канд. екон. наук, доц. Шевченко В. Ю.; канд. екон. наук, доц. Нагачевська Т. В.
Міжнародні бізнес-комунікації та реклама	канд. екон. наук, доц. Кочкіна Н. Ю.
Міжнародні фінансові ринки	канд. екон. наук, доц. Шевченко В. Ю.; канд. екон. наук, доц. Крилова Н. В.; канд. екон. наук, асист. Булкот О. В.

Спеціалізація	Науковий консультант
Міжнародна банківська діяльність	канд. екон. наук, доц. Шевченко В. Ю.
Стратегічне управління	канд. екон. наук, доц. Длігач А. О.; канд. екон. наук, доц. Кочкіна Н. Ю.
Бренд-менеджмент	канд. екон. наук, доц. Длігач А. О.
Міжнародне ціноутворення	канд. екон. наук, доц. Длігач А. О.
Поведінка споживачів	канд. екон. наук, доц. Журило В. В.; канд. екон. наук, асист. Савельєв В. В.
Інноваційна діяльність підприємства	канд. екон. наук, доц. Пригара О. Ю.
Управління персоналом	канд. екон. наук, асист. Пащук Л. В.
Діяльність ТНК	канд. екон. наук, асист. Булкот О. В.; канд. екон. наук, асист. Комендант О. В.
Міжнародна економічна інтеграція	канд. екон. наук, доц. Серeda В. І.; канд. екон. наук, доц. Софіщенко І. Я.
Міжнародна економічна політика	канд. екон. наук, доц. Кузьома О. Ю.; канд. екон. наук, доц. Софіщенко І. Я.
Валютне регулювання	канд. екон. наук, доц. Кузьома О. Ю.
Міжнародні міграційні процеси та грошові трансферти	д-р екон. наук Гайдучий А. П.
Управління підприємницькими ризиками	канд. екон. наук, доц. Кравченко В. А.

ДОДАТОК М

**ТИПОВА ФОРМА РОЗДАТКОВИХ МАТЕРІАЛІВ ДО ЗАХИСТУ
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки та маркетингу**

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему:

(тема бакалаврської роботи)

ВИКОНАВ: бакалавр 4-го року
навчання спеціальності
"Міжнародна економіка"
денної форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові)

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК: _____
(науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

КИЇВ 201_

ДОДАТОК Н

ФОРМАТ ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Доповідь починається з привітання: "Вельмишановний голово Державної екзаменаційної комісії, шановні члени комісії та колеги. Вашій увазі пропонується дипломна робота на тему: "...". Науковий керівник – ... (слайд № 1)".

Далі обґрунтовується актуальність дослідження, для чого доцільно виділити три групи чинників:

1. Перша група чинників (один-два) характеризують причини виникнення економічної проблеми і що її вирішення принесе економіці України.

2. Друга група чинників (один-два) характеризує, як вирішення економічної проблеми зміцнить позиції України у світогосподарських процесах.

3. Третя група чинників (один-два) вказують на внесок роботи в розвиток економічної науки (слайд № 2).

Далі бакалавр повідомляє: "Нами також були розроблені мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження, які представлені на слайді № 3 та на стор. №... роздаткового матеріалу". При цьому доповідач їх не озвучує. Привітання та розкриття актуальності має займати 1–2 хв.

Бакалавр має розкрити зміст першого розділу (2 хв.). У цій частині виступу бакалавр має коротко охарактеризувати рівень розробки даної проблеми в сучасній вітчизняній та іноземній літературі, назвати прізвища найбільш відомих у даній галузі представників наукових шкіл на факультеті, в Україні та за кордоном.

У наступній частині виступу бакалавр доповідає основні результати, які представлені в другому розділі: фактори, які впливають на проблему, що досліджуються; демонструє узагальнений статистичний та фактологічний матеріал; авторські схеми, рисунки, моделі. При цьому він має повідомити про джерела інформації та методику їх збору (слайди № 4–8). Ця частина виступу займає 4–5 хв.

В останній частині бакалавр доповідає зміст розроблених пропозицій та рекомендацій і чітко повідомляє, якому суб'єкту діяльності (на макро- чи мікрорівнях) вони адресовані. Пропозиції можуть стосуватися стратегій виходу чи діяльності на міжнародних ринках, побудови організаційних структур управління, методів державного регулювання і таке інше (слайди № 9–10).

На закінчення доповіді бакалавр дякує за увагу.

ДОДАТОК П

**ТИПОВА ФОРМА ЗАЯВИ НА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО
КЕРІВНИКА**

Завідувачу кафедри
міжнародної економіки та маркетингу
д-ру екон. наук, проф. Старостіній А.О.

бакалавра 4-го року навчання
спеціальності "Міжнародна економіка"
економічного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ЗАЯВА

Прошу затвердити мені тему кваліфікаційної роботи бакалавра
" _____ " та призначити науковим керівником
_____ (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання).

" ____ " _____ 201_р. _____ (підпис)

Навчальне видання

БАЗИЛЕВИЧ ВІКТОР ДМИТРОВИЧ
СТАРОСТИНА АЛЛА ОЛЕКСІЇВНА
КОЧКІНА НАТАЛІЯ ЮРІЇВНА
КРАВЧЕНКО ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ
ЯРОШ-ДМИТРЕНКО ЛЮДМИЛА ОЛЕКСІЇВНА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ БАКАЛАВРА**
для студентів за напрямом підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"

Навчально-методичний посібник

Редактор О. Я. Гончар

Оригінал-макет виготовлено Видавничо-поліграфічним центром "Київський університет"

Формат 60x84^{1/16}. Ум. друк. арк. 3,37. Наклад 100. Зам. № 214-7172.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний. Друк офсетний. Вид. № Е 21.
Підписано до друку 17.09.14

Видавець і виготовлювач
Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
01601, Київ, б-р Т. Шевченка, 14, кімн. 43
☎ (38044) 239 3222; (38044) 239 3172; тел./факс (38044) 239 3128
e-mail: vpc@univ.kiev.ua
http: vpc.univ.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1103 від 31.10.02